

mărturii din anii noștri

VERȘININ ȘI CEILALȚI

Era acum un deceniu și mai bine. Pregăteam rolul Berest din Platon Krecet. Țin minte că atunci am stăruit asupra unui pasaj din Barbusse, care spunea că revoluția: „...e o splendidă îmbogățire a literaturii și artei. E intrarea în scenă a unui personaj multiplu, a unul fapt nemărginit, a uriașului uman... Această originalitate spațioasă și somptuoasă, această grandoare simfonică — iată caracterul esențial al literaturii de mîine“... Azi, 50 de ani de la triumful Marii Revoluții Socialiste din Octombrie înseamnă și 50 de ani de la nașterea unei noi literaturi, a unui teatru nou, care ne-au dăruit sentimentul cunoașterii de sine, al autodepășirii și al necesității creatoare de a sluji temele mari, cele care dau preț la tot ce este profund.

George Calboreanu în rolul titular din „Egor Bulciiov și alții“ de Maxim Gorki

esențial, în om : dragostei, generozității izvorite din bucuria de a trăi, vitejiei izvorite, nu din voluptatea riscului sau din setea de a domina și asupra, ci din echitate, din devotament pentru cauza omului.

Cu teatrul revoluției m-am întâlnit mai întâi prin Trenul blindat 14—69 a lui Vs. Ivanov, care — împreună cu Uraganul lui Bill Belloțerkovski, cu Liubov Iarovaia a lui Treniev și Ruptura lui Lavreniev — alcătuiește o frescă a nașterii furtunoase a statului sovietic. În aceste piese acționează un număr limitat de personaje : scenic, ele sînt chemate și izbutesc să evoce însă uriașele proporții ale revoluției, să generalizeze importanțele ei semnificații umane.

Am interpretat rolul lui Verșinin, George Uraca îl juca pe Pehlevanov. Pentru întâia oară mi se întîmpla să joc un rol care îmi cerea să-l privesc nu ca pe o structură pe deplin cristalizată în momentul apariției lui pe podium, ci ca pe un destin în evoluție, în perspectiva devenirii lui istorice. Teatrul revoluției mă îndemna să intuiesc și să sugerez astfel, în complexele coordonate ale contextului, mai ales visul, aspirația spre perfecțiune a omului, a umanității.

La premiera spectacolului, pe scena fostului teatru al Armatei, a asistat și autorul, Ivanov. Era vizibil îngrijorat de modul în care vom ști să-i înfățișăm pieza. După premieră, entuziasmat, ne-a mărturisit tuturor : „Repede ați mai prins treabă asta !” Reușisem, cred, pentru că integrasem sensurile și viața piesei prefacerilor revoluționare pe care, sub conducerea Partidului Comunist Român, le trăia și țara noastră. Aripile larg deschise ale revoluției găseau firesc în teatrul românesc spații ample de zbor. Am jucat apoi cu pasiune eroi comuniști sau mișcîndu-se într-un univers pătruns de spiritul revoluției comuniste. Eroii ca Egor Buliciov sau eroi care, înfruntînd „anii negri” ai ilegalității (ca Buznea), visau la acele zile în care un Pavel Arjoca avea să edifice la noi socialismul. A fost și rămîne pentru mine acesta, teatrul adevărului, al slujirii binelui și frumosului uman.

G. Calboreanu

DIALECTICA OMENESCULUI FĂRĂ GRANIȚE

Contactul cu teatrul sovietic a însemnat pentru noi, oamenii de teatru din România, o mare întîlnire omenescă, o lecție de elevat umanism poetic și o mare întîlnire profesională, o adevărată școală a gîndirii și metodelor scenei moderne.

Îmi este greu să cuprind experiența acestei comunicări în întregul ei. Am să mă mulțumesc deci cu puține exemple. Un punct de cotitură în viața mea de om al scenei a fost întîlnirea cu M.H.A.T.-ul. Spectacolul *Trei surori* de aici este, în șirul tuturor amintirilor mele de teatru, emoția cea mai puternică. Și doar vedeam acest spectacol la 30 de ani de la premieră ! Muzicalitatea ansamblului, perfecțiunea amănuntului, dar, mai presus de toate, frumusețea interioară densă a acestui teatru de concentrare artistică aproape supraomenească au rămas pentru mine un model.

La Leningrad, în timpul turneului nostru din anul trecut, am avut prilejul de a trăi o nouă și foarte emoționantă experiență : repetiția generală a *Micilor burghezi*, în regia lui Tovstonogov. Este un spectacol violent, activ, profund modern în însăși structura jocului și mult înălțat deasupra preocupărilor pentru aparență, expresia de suprafață a faptului de teatru. L-am urmărit zguduît, rîzînd cu hohote — hohote în care simțeam strecurîndu-se tot mai puternic neliniștea și groaza ; și la sfîrșit, m-am descopeșit, ca toți cei care asistaseră la repetiție, copleșit de o adîncă tristețe și de o arzătoare nevoie de a gîndi și a regîndi cele văzute zile în șir.

Cred că cel mai important lucru pe care l-a dăruit lumii teatrul revoluției este această infinită profunzime umană, această nemărginită dialectică a omenescului fără granițe și fără punct de oprire, această pasiune a investigației profunzimilor și bogățiilor sufletului omenesc, care nu are nimic de împărtășit cu introspecția intelectualistă sîrîlă, ci construiește neînterupt noi și noi revelații afirmative. Teatrul revoluției este,